

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပၢ်ဖျါ

လၢစဲးပထုဘၣ် ၁၆ သီ, ၂၀၂၀ နံၣ် / KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ် -20-221-11

မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရ့ၣ် တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပၢ်ဖျါ : ခိဖျါဟီၣ်လၢ်မ့ၣ်ပီၢ် (ထုးပျံၤ) ပီၢ်ထီၣ်အဃိ သဝိဖိသံတဂၤဒီး သဝိဖိအဂၤခဲၤ ဘၣ်ဒိ, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, လၢယုၤလံ ၂၀၂၁နံၣ်

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပၢ်ဖျါ တဘျီအံၤ ပၢ်ဖျါဝဲ တၢ်ကဲထီၣ်သးလၢ ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရ့ၣ်ပှၤ ဖဲ လၢယုၤလံ ၂၀၂၁နံၣ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢယုၤလံ ၁၆သီ, ၂၀၂၁နံၣ်, ဂီၤခိ ၈း၄၀ မံးနံးဃုာ်ဃုာ်န့ၣ် ကျဲအိၣ်ဆီလီၤသး ဖဲ အ---သဝိဒီး န---သဝိအဘၣ်စၢၤန့ၣ် မ့ၣ်ပီၢ်ထုးပျံၤ ပီၢ်ဖးထီၣ်ခိဘျီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီၣ်သးအံၤ ကဲထီၣ်သးကတိၣ်တၢ်ထဲဒၣ် စုၤမံးနံးအတီၢ်ပှၤလီၤ. တၢ်ပီၢ်ဖးထီၣ် တၢ်တဖျါအဆၢကတီၢ် သဝိဖိတဂၤလၢအအိၣ် အ---သဝိ, မဲၣ်ကျိကရူာ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ် သံဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပီၢ်ထီၣ်ခိဖျါ တဖျါ ကဲထီၣ်အဆၢကတီၢ် သဝိဖိခဲၤလၢအအိၣ် န---သဝိ, မဲၣ်ကျိကရူာ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ် မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရ့ၣ် ဘၣ်ဒိဝဲတဆံးတ က့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤ ပှၤလီၤကဝီၤသဝိဖိတဖျါလၢ ကဟးထီၣ်က့ၤလီၤလၢသဝိပှၤန့ၣ်လီၤ.¹

(၁) တပတီၢ် - တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး

တၢ်ကဲထီၣ်သးအကလုာ်	မ့ၣ်ပီၢ်ထုးပျံၤပီၢ်ဖးထီၣ်ကဲထီၣ်သး
တၢ်ကဲထီၣ်သးမုၢ်နံၣ်မုၢ်သီ	လၢယုၤလံ ၁၆သီ, ၂၀၂၁နံၣ်
တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲ (သဝိ, ကရူာ်, ကီၢ်ဆၣ်, ကီၢ်ရ့ၣ်)	အ---သဝိ, မဲၣ်ကျိကရူာ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရ့ၣ်

ပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ			
မံၤ	စဲလုာ်နဲၤ	စဲ ထ---	စဲဟ---
သးနံၣ်	၄၆	၅၀	၄၅

¹ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ လံာ်ပၢ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤဖဲ လၢယုၤလံ ၂၀၂၁နံၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဆၢဟ့ၣ် ထီၣ်အီၤလၢ လီၤကဝီၤပှၤမၤသကိးတၢ်တဂၤ ဖဲ (ကီၢ်ရ့ၣ်) အပူၤ လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤ လၢကညီဂွံဝိခွဲးယံကရူာ် KHRG လၢကမၤနီၣ် မၤသါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပှၤဟီၣ်ခိခိၣ်ဖဲခွဲးယံအတၢ်အိၣ်သးတဖျါ ဖဲလီၤကဝီၤပှၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖျါအမံး, တၢ်ဂီၤဒီး အိၣ်ဆိးလီၤကျဲ လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖျါန့ၣ် တၢ်မၤလီၤဘၢအီၤ လၢအဝဲနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ် ကျိၤလၢ တၢ်ကွဲးရဲပုးအီၤထီၣ်အီၤ ဖဲ ပနီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ် KHRG အတၢ်ကွဲးရဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်လီၤ.

မုန်ခွါ	ခွါ	ခွါ	ခွါ
ကလုန်	ယိဒိန်	ယိဒိန်	ယိဒိန်
ဟံဉ်ဖိယိဖိ အိန် / တအိန်	အိန်	အိန်	အိန်
တၢ်ဖံးအိန်မၤအိန်	ကုၢ်ဆါသွဲၣ်လး	တသ့ၣ်ညါ	တသ့ၣ်ညါ
တၢ်ဘျုးတၢ်ဘါ	ဘူးဒး	ဘူးဒး	ဘူးဒး
အိန်ဆိးဒုသဝီ	အ---သဝီ, မဲၣ်ကျိကရူၢ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၢ, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရဲၣ်	န---သဝီ, မဲၣ်ကျိကရူၢ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၢ, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရဲၣ်	န---သဝီ, မဲၣ်ကျိကရူၢ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၢ, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရဲၣ်

(၂) ပတီၢ်တပတီၢ်-တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိအကံၢ်အစီ

၁. ရှဲပုးပုၤနဟံးန့ၢ်တၢ်ကဲထီၣ်သးတခါအံၤ တဆီဘၣ်တဆီတက့ၢ်.
KHRG ဝဲၤဒးပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤ ဆဲးကျိးဝဲ ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အမါခီဖျိလိတဲစိန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ဘၣ်ဘး တၢ်ကဲထီၣ်သးခံၤလၢၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကွဲးနီၣ်ပုၤလၢဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတဂၤစုၣ်စုၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအမ့ၢ်အတီၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.
ပုၤဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိန့ၣ်မ့ၢ် (ပိၣ်ခွါလၢအသံတဂၤ) အမါအနီၢ်ကစၢ်ဒုၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်စ့ၢ်ကီး ပုၤတူၢ် ဘၣ်တၢ် အဂၤတဂၤအဘူးအတံၢ်န့ၣ်လီၤ.

(၃) ပတီၢ်တပတီၢ် - ပၢ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိလၢလၢပွဲၤပွဲၤတက့ၢ်.

ပၢ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိလၢလၢပွဲၤပွဲၤတက့ၢ်.
မ့ၢ်ပီၢ်တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်တခါ
ဖဲလၢယူၤလဲ ၁၆ သီ, ၂၀၂၁နံၣ် ဂီၤခီ ၈း၄၀ မံးနံးန့ၣ် သဝီဖိတဂၤလၢ အမံၤမ့ၢ် စဲလုနဲၤ, သးနံၣ် ၄၆နံၣ် အိန်ဆိးလီၢ်- အ---သဝီ, မဲၣ်ကျိကရူၢ်, ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၢ လဲၤဘၣ်ထံးဒီးမ့ၢ်ပီၢ်ထုးပျံၤလၢ ကညီဒီကလုၢ်တၢ် ထူၣ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA) သုးရဲၣ် နီၣ်ဂံၢ် - ၁၀၂, သုးဒု - ၁, ဆီလီၤတၢ်ဝဲဖဲ အ---သဝီ ဒီး န---သဝီ အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. (စီၤစုၤဝဲ ၂၀၀ တုၤ ၃၀၀ ခိၣ်ယိၢ်- ၆၁ တုၤ ၉၁ မံၤလၢၣ် ဒီး အ---သဝီ).
စဲလုနဲၤပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးဝဲလၢ ဖဲ လၢယူၤလဲ ၁၅ သီ, ၂၀၂၁နံၣ် ဒီး လၢယူၤလဲ ၁၆ သီ, ၂၀၂၁နံၣ်န့ၣ် သဝီဖိ တဖၣ် ဟးထီၣ်က့ၤလီၤဒဲးအယိ ဆိကမိၣ်ဝဲလၢအဟးထီၣ်က့ၤလီၤကသ့ဒဲးန့ၣ်လီၤ. အယိ အဝဲစးထီၣ်

ပားထိပ်လှာအသစ်နဲ့လီ၊ ဖဲဂီခီတနံနဲ့ အဟံပံဖိဖိအဂီ၊ စုအိန်ဒုထဲ (၇,၀၀၀) ကူး အယိ အဝဲ တဲဘန်အမါလ၊ အကလဲဆူသဝီအဂါဒီး ကလဲဆါသွဲလး (မီးသွေး) နွဲထာန်နဲ့လီ၊ စဲလုနဲ၊ အဟံပံဖိဖိနဲ့ ကုဆါဝဲသွဲလးလ၊ တါလုအိန်နီခိသးသမူအဂီနဲ့လီ၊ တါကဲထိန်သးဒီးအီ၊ ဖဲအ လဲဆါသွဲလးဒီး သိလုယိ (ဆိုင်ကယ်) အဆာကတီနဲ့လီ၊ အဝဲပားထိန်လှာသဝီပူ၊ စုကိန်မံးနံး ဝံအလီခံ အမါနုဟူတါပိဖးသိန်တဖျါနဲ့လီ၊

အနုဟူတါသိန်တဘျီဃီနဲ့ အဝဲယိထိန်လုယိဒီး လဲကွါမုါအဝဲဘန်ဒီစုါနဲ့လီ၊ ဖဲအလဲတု၊ ဆူတါကဲထိန်သးအလီ (အယံလိန်သးဒီးသဝီ ကအိန် ၂၀၀ တုလ၊ ၃၀၀ ခိန်ယိ) အခါ ထံပဲ အဝဲသးပုနီနီသးလီဃံလ၊ ဟိန်ခိန်လီနဲ့လီ၊ အတဲဘန်စုါကီး KHRG လ၊ အဝဲနဲ့ တါဘျီဂု၊ မုါလ၊ အတယိဘန် မုါပိထုးပျဲဖဲ တါကဲထိန်သးအလီဘန်အယိနဲ့လီ၊ မုါပိထုးပျဲဖဲအံ၊ မုါလ၊ အဆံးအယိ ကီဒိန်မးလ၊ တါကထံခိအီနဲ့လီ၊ ဖဲအထံ အဝဲသွဲလီယွဒီး အသးနုါပုါလ၊ အထွဲ တကပ၊ ဘန်ဒီအဆာကတီ ကုဃုဝဲတါမ၊ စါလ၊ သဝီပူနဲ့လီ၊

အခိန်ထံး အဝဲအဲဒီးလဲဆုါအဝဲဆူဖုန်ပုန်ကမျါတါဆါဟံနဲ့လီ၊ ဘန်ဆန် သဝီသးပုါတဲဘန် အီလ၊ မုါလဲဆုါအီဆူတါဆါဟံသန်ကွ တမုါကချူးဆါချူးကတီလ၊ ဘန် (မုါလ၊ အတါဘန်ဒီ တါအိန်သးအဖီခိန်)၊ လ၊ အဝဲသွဲသဝီပူ၊ ကသိန်ဒီးဒီး တါဆါဟံတဲအိန်ဘန်၊ လ၊ သဝီဖိတနီ၊ မ၊ စါအီဒီး ကုဆုါအီဆူအဟံနဲ့လီ၊ ပုါကုဆုါအီဆူ အဟံတု၊ တဘျီဃီ အသးသမူပားထိန် ကွဲဝဲနဲ့လီ၊

KNLA သုးဖိတဖုန်ညီနုါ ဒုးသွဲညါသဝီဖိ ဒိသီးအသုတလဲထိန်ကုလီကျဲမုါခိန် ဖဲအဝဲသွဲဆီလီ၊ တုါမုါပိအလီတဂုနဲ့လီ၊ တဘျီအံ၊ KNLA သုးဖိတဖုန် တဒုးသွဲညါဘန် သဝီဖိလ၊ အဝဲသွဲဆီ လီမုါပိနဲ့ဘန်၊

ပုါတုါဘန်တါအဟံပံဖိဖိအံ၊ တထိန်ဘန် မုါပိတါလီဘန်ယိန်တါဟုန်တါသွဲညါနုါပါ တါမလီ လ၊ ပုါဟဲဟုန်ဆူသဝီပူ၊ နီတဘျီဘန်၊ မုါလ၊ အဝဲသွဲ ဘန်ဂုါမတါမကီးနံဒီး ဒိသီးကလုါအိန် နီခိသးသမူအဂီနဲ့လီ၊ အဝဲသွဲဒီးနုါဘန်ထဲဒန် လံကုဖိလ၊ ကဖးဝဲအဂီနဲ့လီ၊ (တါအိန်သးအံ၊ အဖီခိန် သဝီဖိတဖုန် မုါတဒီးနုါဘန်တါဟုန်ပလီဘန်ဃး ပုါဆီလီမုါပိလ၊ ကျဲပူ၊ ဒီးအဝဲသွဲမုါ ဒီးနုါ ဘန်မုါပိတါလီဘန်ယိန် တါဟုန်တါသွဲညါနုါပါတါမလီမုါဂု၊ တဒီးနုါမုါဂု၊ အဝဲသွဲနဲ့ အိန်လ၊ မုါပိတါလီဘန်ယိန်အပူနဲ့လီ၊)

စဲလုနဲအမါ အိန်လီတဲဘဲဃုန်ဒီး အဖီမုန်သ၊ ဂါဒီး အဖီခွါဖိတဂါနဲ့လီ၊ အဖီလွံဂါလ၊ ထိန်ကုနဲ့ လီ၊ အဝဲထုန်ကွဲသးဝံအလီခံ စဲလုနဲအမါ ကဘန်မတါမနုါလဲနဲ့တသွဲညါဝဲဘန်၊ ကဃု ဖဲဃုမလ၊ အသဝီပူနဲ့ ကီဝဲနဲ့လီ၊ ခဲကနံအံ၊ အဟံပံဖိဖိဘန်သဂါဒီး ကျိန်စုတါဂုါကီနဲ့လီ၊ အမါနဲ့ ကလဲနုါလီအဝဲဒန်လဲ အစုတအိန်ဘန်၊ သန်ကု ပုါနုါလီတါမ၊ စါကရုါ ဟုန်မ၊ စါ အဟံပံဖိဖိလ၊ စု ၂၀,၀၀၀ ကူးနဲ့လီ၊ လ၊ KHRG ဟုန်မ၊ စါအဟံပံဖိဖိလ၊ စု ၅၅,၀၀၀ ကူးနဲ့ လီ၊

မုါပိတါကဲထိန်သးခဲခါတခါ

တနံ့ဃီအတီပူ၊ တာ်ကဲထီၣ်သးဒီး စဲလုနဲၤစၢ်ကိာ်မံးနံးဝံၤအလီၢ်ခံ သဝီဖိခံဂၤလၢ၊ အမံၤမ့ၢ် စဲ ထ--- သးနံၣ် ၅၀နံၣ် ဒီး စဲ ဟ--- သးနံၣ်အိၣ် ၄၅နံၣ် အိၣ်ဆိးဖဲ န---သဝီ၊ မဲၣ်ကျိကရူၢ်၊ ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ် လဲၤခိဘၣ်မ့ၢ်ပိာ်ထူးပျံၤဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤဆူ အ--- သဝီန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ခံဂၤဘၣ်ဒိဝဲတဆံးတက့ၢ်ဖိ မ့ၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်နီၤအသိလ့ၣ်ယီၣ်ချ့ချ့အဃိ ဒီသဒါအဝဲသ့ၣ်လၢ မ့ၢ်ပိာ်တၢ်ပိာ်ဖးအက့ၢ်အခိဒီး တလိၣ်ကသံၣ်တၢ် ကူစါယါဘျါဘၣ်.

(၄) ပတီၢ်တပတီၢ် - တၢ်ဃုန့ၢ်အခွဲး

မ့ၢ်ပုၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖၣ် ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢပကသူတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိတခါအံၤၤ၊ ဟ့ၣ်ပုၤတၢ်ခွဲး တၢ် ယၢ်လၢ ပကသူတၢ်ဂ့ၢ်အံၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.

ပုၤစံးဆၢတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢ ပကသူတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤတဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဒိန့ၢ်အိၣ်ဖဲ လါယုၤလဲ ၁၆သီ၊ ၂၀၂၁နံၣ် ဖဲ အ---သဝီ၊ မဲၣ်ကျိကရူၢ်၊ ဘုသိၣ်ကီၢ်ဆၣ်၊ မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရ့ၣ် ပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤအံၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ သဝီဖိလၢ အလဲထံးဘၣ် မ့ၢ်ပိာ်ထူးပျံၤ ဖဲ အ--- ဒီး န--- သဝီအဘၣ်စၢၤဝံၤအလီၢ်ခံဒီး သံဝဲ န့ၣ်လီၤ. ပုၤသဝီဖိတဖၣ် လဲၤခူၣ်လီၤအိၣ်ဆူ သဝီချ့န့ၣ်လီၤ. (တၢ်ဂီၤ- သဝီတဖိ)

ကညီဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိာ်

ကညီဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဖဲ ၁၉၉၂ နံၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲလီၢ်ကဝီၤကရၢ သဘျုတဖု လၢအာ်လီၤမၤတၢ်လၢကမၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်အတၢ်အိၣ်သး လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ် ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. KHRG သိၣ်လိဝဲ လီၢ်ကဝီၤဒုသဝီဖိတဖၣ် လၢကမၤနီၣ်မၤဃါတၢ်မၤဘၣ်ဒိ ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်အဂ့ၢ်အကျိ န့ၣ်လီၤ. KHRG ဘိးဘၣ်ရၢလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိတဖၣ်အံၤ ဒ်သိးကပာ် ဖျါထီၣ်လီၢ်ကဝီၤပူၤကမၤတဖၣ် အက လုၢ်, အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်, အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘိ ဒီး အတၢ်ထံၣ်တၢ်ပာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နဃုထံၣ် သ့ၣ်ညါ ပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲ www.khr.org အပူၤသ့ၣ်ဒဲဒဲန့ၣ်လီၤ.